

Υπόθεση C-417/23

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

6 Ιουλίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Østre Landsret – Nordhavn (Δανία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

30 Ιουνίου 2023

Ενάγοντες:

Slagelse Almennyttige Boligselskab, Afdeling Schackenborgvænge

XM

ZQ

FZ

DL

WS

JJ

PB

VT

YB

TJ

RK

Εναγόμενοι:

MV

EH

LI

AQ

LO

Social-, Bolig- og Ældreministeriet

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Η υπόθεση της κύριας δίκης συνίσταται σε πέντε επιμέρους αγωγές, ήτοι τις υποθέσεις 1 έως 4 οι οποίες αφορούν αγωγές που ασκήθηκαν από τον οργανισμό κοινωνικής στέγασης SAB εις βάρος πέντε μισθωτών προκειμένου να αναγνωρισθεί ότι οι μισθωτές αυτοί αποδέχονται τη νομιμότητα της λύσεως των συμβάσεων μίσθωσης από τον εν λόγω οργανισμό (Schackenborgvænge στο Slagelse), ενώ η υπόθεση 5 αφορά την αγωγή που ασκήθηκε από 11 μισθωτές προκειμένου να εξετασθεί η νομιμότητα της εγκρίσεως που παρέσχε το Social-, Bolig- og Ældreministeriet (Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων, Στέγασης και Τρίτης Ηλικίας) στο αναπτυξιακό σχέδιο της περιοχής Mjølnerparken στην Κοπεγχάγη.

Κεντρικό ζήτημα όλων αυτών των υποθέσεων είναι το κατά πόσον οι δανικοί κανόνες σχετικά με τα αναπτυξιακά σχέδια βάσει των οποίων επιδιώκεται η μείωση της αναλογίας κοινωνικής στέγασης οικογενειών στις αποκαλούμενες «περιοχές μετασχηματισμού» (πρώην «περιοχές σκληρών γκέτο») συνιστούν διάκριση λόγω εθνοτικής καταγωγής, η οποία αντίκειται τόσο στον δανικό νόμο περί ίσης μεταχειρίσεως για λόγους εθνοτικής καταγωγής όσο και στην οδηγία 2000/43 στην οποία στηρίζεται ο νόμος αυτός.

Παρόμοια ζητήματα έχουν ανακύψει επίσης στο πλαίσιο αρκετών ακόμη υποθέσεων ενώπιον των δανικών δικαστηρίων, συμπεριλαμβανομένων επτά υποθέσεων ενώπιον του Højesteret (Ανώτατου Δικαστηρίου) και δύο υποθέσεων ενώπιον του Retten i Aarhus (πρωτοδικείου του Aarhus). Το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει τις εκκρεμούσες ενώπιόν του υποθέσεις μέχρι την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως από το Δικαστήριο επί των προδικαστικών ερωτημάτων που έχουν υποβληθεί στις υποθέσεις αυτές.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το πρώτο εδάφιο του εν λόγω άρθρου, σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2000/43/EK του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής

της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής.

Προδικαστικά ερωτήματα

- «1. Έχει ο όρος “εθνοτική καταγωγή” που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχεία α΄ και β΄, της οδηγίας 2000/43 την έννοια ότι υπό περιστάσεις όπως αυτές της υπό κρίση υπόθεσεως –κατά τις οποίες, δυνάμει του δανικού νόμου περί κοινωνικής στέγασης, στις “περιοχές μετασχηματισμού” πρέπει να μειωθεί η αναλογία της κοινωνικής στέγασης οικογενειών και, κατά τις οποίες, για να χαρακτηριστεί μια περιοχή ως περιοχή μετασχηματισμού θα πρέπει ποσοστό 50 % των κατοίκων της οικιστικής περιοχής να αποτελείται από “μετανάστες ή κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες”– καταλαμβάνει σύνολο προσώπων τα οποία χαρακτηρίζονται ως “μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες”;
2. Σε περίπτωση που η απάντηση που θα δοθεί στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα είναι, είτε εν όλω είτε εν μέρει, καταφατική, έχει το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχεία α΄ και β΄, [της οδηγίας 2000/43] την έννοια ότι η περιγραφόμενη στην υπό κρίση υπόθεση κατάσταση συνιστά άμεση ή έμμεση διάκριση;»

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και του διεθνούς δικαίου

Οδηγία 2000/43/EK του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής, άρθρο 1 και άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2.

Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Ιουλίου 2015, CHEZ Razpredelenie Bulgaria (C-83/14, EU:C:2015:480, σκέψεις 46 έως 60), της 6ης Απριλίου 2017, Jyske Finans (C-668/15, EU:C:2017:278, σκέψεις 17 έως 20) και της 10ης Ιουνίου 2021, Land Oberösterreich (C-94/20, EU:C:2021:477).

Διεθνής Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη κάθε μορφής Φυλετικών Διακρίσεων (ΔΣΕΦΔ).

Διεθνές Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα (ΔΣΟΚΠ).

Απόφαση της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων στην υπόθεση Murat Er κατά Δανίας (CERD/C/71/D/40/2007).

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Almenboligloven (νόμος περί κοινωνικής στέγασης) (ενοποιημένος νόμος αριθ. 1877 της 27ης Σεπτεμβρίου 2021 περί κοινωνικής στέγασης κ.λπ.)

Οι ισχύουσες διατάξεις περιλαμβάνονται στον νόμο περί κοινωνικής στέγασης, ο οποίος προβλέπει ότι οργανισμοί κοινωνικής στέγασης οι οποίοι έχουν υπό την κυριότητά τους οικιστικές περιοχές κοινωνικής στέγασης υποχρεούνται, από κοινού με το δημοτικό συμβούλιο, να συντάσσουν αναπτυξιακό σχέδιο για τις περιοχές κοινωνικής στέγασης που έχουν χαρακτηριστεί ως «περιοχές μετασχηματισμού». Το αναπτυξιακό αυτό σχέδιο πρέπει να εγκριθεί από τον Indenrigs- og boligministeren (Υπουργό Εσωτερικών και Στέγασης).

Με το εν λόγω αναπτυξιακό σχέδιο, ο οργανισμός κοινωνικής στέγασης και το δημοτικό συμβούλιο καθορίζουν ότι η αναλογία της κοινωνικής στέγασης οικογενειών στην οικιστική περιοχή θα πρέπει να μειωθεί σε ποσοστό 40 % κατ' ανώτατο όριο επί του συνολικού αριθμού των κατοικιών μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2030. Ως εκ τούτου, το αναπτυξιακό σχέδιο ενδέχεται να συνεπάγεται την αναγκαστική λύση ορισμένων μισθώσεων των μισθωτών στην περιοχή κοινωνικής στέγασης.

Η βασική διάταξη της υποθέσεως της κύριας δίκης περιέχεται στο άρθρο 61a του νόμου περί κοινωνικής στέγασης, το οποίο προστέθηκε με τον νόμο αριθ. 1610 της 22ας Δεκεμβρίου 2010. Οι ισχύοντες όροι στο άρθρο 61a προστέθηκαν με τον νόμο αριθ. 2157 της 27ης Νοεμβρίου 2021. Ο όρος «παράλληλη κοινότητα» αντικατέστησε τον όρο «γκέτο» ενώ ο όρος «περιοχή μετασχηματισμού» αντικατέστησε τον όρο «περιοχή σκληρού γκέτο». Το μοναδικό στοιχείο που τροποποιήθηκε ήταν η ορολογία.

Δυνάμει του άρθρου 61a, παράγραφος 4, του νόμου περί κοινωνικής στέγασης, μια περιοχή κοινωνικής στέγασης χαρακτηρίζεται ως «περιοχή μετασχηματισμού» (πρώην «περιοχή σκληρού γκέτο») εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις για τον χαρακτηρισμό της ως «παράλληλης κοινότητας» (πρώην «γκέτο») κατά τα πέντε τελευταία έτη.

Κατά το άρθρο 61a, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου περί κοινωνικής στέγασης, ως «παράλληλη κοινότητα» χαρακτηρίζεται μια περιοχή στέγασης εφόσον πληροί δύο τουλάχιστον από τα τέσσερα κριτήρια που αφορούν τη σύνδεση των κατοίκων με την αγορά εργασίας, το επίπεδο εγκληματικότητας, τη διατήρηση του μορφωτικού επιπέδου και του μέσου εισοδήματος και εφόσον ποσοστό μεγαλύτερο του 50 % των κατοίκων είναι «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες».

Το ισχύον σύστημα αναπτυξιακών σχεδίων κ.λπ. θεσπίστηκε με τον νόμο αριθ. 1322 της 27ης Νοεμβρίου 2018. Σε αυτό το πλαίσιο, εισήχθη ως αναγκαία προϋπόθεση για τη δυνατότητα χαρακτηρισμού μιας περιοχής ως «περιοχής γκέτο» η απαίτηση η αναλογία των μεταναστών και των κατιόντων τους από μη δυτικές χώρες να υπερβαίνει το 50 %. Πριν από το νομοσχέδιο με το οποίο επήλθε η τροποποίηση του νόμου, η τότε κυβέρνηση είχε εκπονήσει ένα σχέδιο το 2018 το οποίο έφερε τον τίτλο «Et Danmark uden parallelsamfund – Ingen ghettoer 2023» (Μια Δανία χωρίς παράλληλες κοινότητες – Κατάργηση των γκέτο 2023) και επικεντρωνόταν στην επιδίωξη δημιουργίας μιας συνεκτικής

Δανίας χωρίς την ύπαρξη παράλληλων κοινοτήτων μεταξύ των προσώπων που δεν έχουν δυτικό υπόβαθρο και δεν συνδέονται με την τοπική κοινωνία. Παραπέμποντας στο σχέδιο αυτό, το εν λόγω νομοσχέδιο έθεσε ως βάση για την επικαιροποίηση και ενοποίηση των κριτηρίων χαρακτηρισμού διαφόρων περιοχών ως γκέτο την επιθυμία κατάργησης των παράλληλων κοινωνιών. Κατά το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, ως γκέτο λογίζονται οι οικιστικές περιοχές στις οποίες οι μετανάστες και οι κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες υπερβαίνουν το 50 % των κατοίκων και στην οποία πληρούνται δύο τουλάχιστον από τα τέσσερα κριτήρια χαρακτηρισμού μιας περιοχής ως γκέτο. Ο σχετικός ορισμός αποδίδει έμφαση στο γεγονός ότι η βασική πρόκληση στις περιοχές γκέτο είναι η αδυναμία ενσωμάτωσης των μεταναστών και των κατιόντων τους από μη δυτικές χώρες.

Ορισμοί των εννοιών «μετανάστες», «κατιόντες», «δυτικές» και «μη δυτικές» χώρες, δεν απαντούν ούτε στον νόμο περί κοινωνικής στέγασης ούτε στην αιτιολογική του έκθεση. Αντιθέτως, στους όρους αυτούς παραπέμπει η Danmarks Statistik (Δανική Στατιστική Υπηρεσία), η οποία παραθέτει τους ορισμούς τους για στατιστικούς σκοπούς. Ως προς τις δύο τελευταίες έννοιες, αναφέρει τα εξής:

Δυτικές χώρες

Στις δυτικές χώρες περιλαμβάνονται οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ανδόρρα, η Αυστραλία, ο Καναδάς, η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, το Μονακό, η Νέα Ζηλανδία, η Νορβηγία, το Σαν Μαρίνο, η Ελβετία, το Ηνωμένο Βασίλειο, οι ΗΠΑ και το Βατικανό.

Μη δυτικές χώρες

Στις μη δυτικές χώρες περιλαμβάνονται οι ευρωπαϊκές χώρες Αλβανία, Λευκορωσία, Βοσνία – Ερζεγοβίνη, Κόσοβο, Βόρεια Μακεδονία, Μολδαβία, Μαυροβούνιο, Ρωσία, Σερβία, Σοβιετική Ένωση, Τουρκία, Ουκρανία και Γιουγκοσλαβία. Όλες οι χώρες της Αφρικής, της Νότιας και Κεντρικής Αμερικής και της Ασίας. Όλες οι χώρες της Ωκεανίας (πλην της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας) και οι ανιθαγενείς.

Loen om etnisk ligestilling (νόμος περί ίσης μεταχείρισης για λόγους εθνοτικής καταγωγής) (ενοποιημένος νόμος αριθ. 438 της 15ης Μαΐου 2012 περί ίσης μεταχείρισης για λόγους εθνοτικής καταγωγής, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2000/43, μεταφέρθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη με το άρθρο 3 του δανικού νόμου περί ίσης μεταχείρισης για λόγους εθνοτικής καταγωγής, το οποίο έχει ως ακολούθως:

«Άρθρο 3

1. Κανένα πρόσωπο δεν επιτρέπεται να επιδεικνύει, άμεσα ή έμμεσα, διακριτική μεταχείριση σε τρίτο λόγω της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής του ίδιου ή τρίτου προσώπου.

2. Συντρέχει άμεση διάκριση όταν, για λόγους φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, σε ένα πρόσωπο επιφυλάσσεται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα ετύγγανε ένα άλλο πρόσωπο, σε ανάλογη κατάσταση.

3. Συντρέχει έμμεση διάκριση όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική μπορεί να θέσει πρόσωπα συγκεκριμένης φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με άλλα πρόσωπα, εκτός εάν η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική αυτή δικαιολογείται αντικειμενικά από ένα θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξης αυτού του σκοπού είναι πρόσφορα και αναγκαία.

[...]

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Βασικό ζήτημα των υποθέσεων της κύριας δίκης αποτελεί το κατά πόσον το γεγονός ότι, δυνάμει του άρθρου 168a, παράγραφος 1, του νόμου περί κοινωνικής στέγασης, απαιτείται να υπάρξει μείωση της κοινωνικής στέγασης οικογενειών στις «περιοχές μετασχηματισμού» (πρώην «περιοχές σκληρών γκέτο») συνιστά δυσμενή διάκριση λόγω εθνοτικής καταγωγής, η οποία απαγορεύεται από τον νόμο περί ίσης μεταχείρισης για λόγους εθνοτικής καταγωγής και την οδηγία στην οποία στηρίζεται ο νόμος αυτός. Ως περιοχές μετασχηματισμού λογίζονται οι οικιστικές περιοχές στις οποίες, κατά τα πέντε τελευταία έτη, ποσοστό μεγαλύτερο του 50 % του πληθυσμού αποτελείται από «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες» και επίσης πληρούνται τουλάχιστον δύο από τα τέσσερα κριτήρια που αφορούν τη σύνδεση των κατοίκων με την αγορά εργασίας, το επίπεδο της εγκληματικότητας, τη διατήρηση του μορφωτικού επιπέδου και το μέσο εισόδημα.
- 2 Η οικιστική περιοχή Schackenborgvænge (υποθέσεις 1 έως 4) είναι ένα συγκρότημα εργατικών κατοικιών στην περιοχή κοινωνικής στέγασης του Ringparken στο Slagelse. Το Ringparken έχει χαρακτηριστεί ως «περιοχή σκληρού γκέτο» από την 1η Δεκεμβρίου 2018, καθόσον η οικιστική περιοχή πληρούσε και τα τέσσερα κριτήρια σχετικά με τη σύνδεση των κατοίκων με την αγορά εργασίας, τα επίπεδα εγκληματικότητας, τη διατήρηση του μορφωτικού επιπέδου και το μέσο εισόδημα καθώς επίσης και λόγω του ότι ποσοστό 55,6 % των κατοίκων ανήκε στην κατηγορία «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες».
- 3 Ως εκ τούτου, οι ενδιαφερόμενοι στεγαστικοί οργανισμοί (FOB και SABI), σε συνεργασία με τον Δήμο του Slagelse, συνέταξαν αναπτυξιακό σχέδιο για το Ringparken, δυνάμει του άρθρου 168a, παράγραφος 1, του νόμου περί κοινωνικής στέγασης. Κατά το αναπτυξιακό αυτό σχέδιο, η αναλογία της κοινωνικής στέγασης οικογενειών πρέπει να μειωθεί στο 40 % , το οποίο, όσον αφορά το Schackenborgvænge, συνεπάγεται τον εκ νέου χαρακτηρισμό ορισμένων

κατοικιών ως κατοικιών για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών των νέων, την κατεδάφιση ορισμένων κατοικιών κοινωνικής στέγασης οικογενειών, την πώληση κατοικιών σε μεμονωμένους ιδιώτες και την κατασκευή νέων, ιδιωτικών κτηρίων. Το αναπτυξιακό σχέδιο εγκρίθηκε από την Trafik, Bygge- og Boligstyrelsen (Αρχή Μεταφορών, Κατασκευών και Στέγασης) στις 14 Ιανουαρίου 2020.

- 4 Στις 17 Φεβρουαρίου 2020, ο SAB προέβη στην καταγγελία 17 συμβάσεων μίσθωσης στο Schackenborgvænge, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν τους πέντε ενάγοντες μισθωτές. Οι λύσεις των μισθώσεων έγιναν σύμφωνα με τα εγκεκριμένα κριτήρια μισθώσεως και οι μισθωτές των οποίων οι συμβάσεις λύθηκαν δεν επιλέχθηκαν, σύμφωνα με τις πληροφορίες που τέθηκαν στη διάθεση του αιτούντος δικαστηρίου, λόγω του γεγονότος ότι ήταν «μετανάστες ή κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες». Στους μισθωτές παρασχέθηκε η δυνατότητα μόνιμης μετεγκατάστασης.
- 5 Όσον αφορά τους μισθωτές, εν συντομία, ο MV (υπόθεση 1) γεννήθηκε στην Τουρκία και είναι Δανός υπήκοος. Δεν υπάρχουν πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με την χώρα γεννήσεως, τους γονείς ή την υπηκοότητα του EH (υπόθεση 2). Ο LI (υπόθεση 3) γεννήθηκε στη Βοσνία και είναι Βόσνιος υπήκοος. Όσον αφορά τους AQ και LO (υπόθεση 4), ο πρώτος γεννήθηκε στη Συρία ενώ ο δεύτερος στον Λίβανο. Αμφότεροι έχουν αποκτήσει δανική υπηκοότητα.
- 6 Όλοι οι μισθωτές αντιτάχθηκαν στις καταγγελίες των μισθώσεών τους και έχουν πλέον εναχθεί από τον SAB, ο οποίος υποστηρίζει ότι πρέπει να αποδεχθούν τη νομιμότητα των λύσεων των μισθώσεων. Οι πέντε εναγόμενοι διατείνονται ότι η αγωγή πρέπει να απορριφθεί και ότι επίσης ο SAB πρέπει να δεχθεί την ακυρότητα του άρθρου 61a του νόμου περί κοινωνικής στέγασης.
- 7 Από την 1η Δεκεμβρίου 2021, το Ringparken δεν χαρακτηρίζεται πλέον ως περιοχή μετασχηματισμού, καθόσον η οικιστική περιοχή δεν πληροί πλέον τα σχετικά με την αναλογία του πληθυσμού κριτήρια που αφορούν τη μη σύνδεση των κατοίκων με την αγορά εργασίας, την αναλογία των κατοίκων που έχουν καταδικαστεί για συγκεκριμένες αξιόποινες πράξεις και το μέσο εισόδημα των κατοίκων. Παρά ταύτα, ο SAB εξακολουθεί να υπέχει την υποχρέωση εφαρμογής του εγκεκριμένου αναπτυξιακού σχεδίου για τη συγκεκριμένη περιοχή.
- 8 Το Mjølnerparken (υπόθεση 5) αποτελεί συγκρότημα κατοικιών κοινωνικής στέγασης στην Κοπεγχάγη, το οποίο ανήκει στον στεγαστικό οργανισμό Bo-Vita. Από την 1η Δεκεμβρίου 2018, το Mjølnerparken έχει χαρακτηριστεί ως «περιοχή σκληρού γκέτο» (νυν «περιοχή μετασχηματισμού»), καθόσον μέχρι τότε η εν λόγω οικιστική περιοχή πληρούσε τρία από τα τέσσερα κριτήρια που θέτει το άρθρο 61a, παράγραφος 1, του νόμου περί κοινωνικής στέγασης καθώς επίσης και το 80 % περίπου των κατοίκων του υπαγόταν στην κατηγορία «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες». Το Mjølnerparken εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται ως «περιοχή μετασχηματισμού».

- 9 Σε αυτή τη βάση, ο Bo-Vita εκπόνησε ένα αναπτυξιακό σχέδιο στις 8 Μαΐου 2019, το οποίο εγκρίθηκε, μεταξύ άλλων, από το Indenrigs- og Boligministeriet (Υπουργείο Εσωτερικών και Στέγασης) [το οποίο έχει πλέον μετατραπεί σε Social-, Bolig- og Ældreministeriet (Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων, Στέγασης και Τρίτης Ηλικίας)] στις 10 Σεπτεμβρίου 2019. Το σχέδιο προέβλεπε την πώληση ορισμένων πολυκατοικιών. Κατά συνέπεια, εναπόκειται στον Bo-Vita να προβεί στην καταγγελία των μισθώσεων στις θιγόμενες κατοικίες. Στους μισθωτές προσφέρθηκε η δυνατότητα μετεγκατάστασής τους σε νέες κατοικίες.
- 10 Οι ενάγοντες στην υπόθεση αυτή (υπόθεση 5) είναι ή ήταν μισθωτές στις θιγόμενες πολυκατοικίες. Όσον αφορά τους εν λόγω μισθωτές, εν συντομία, ο XM γεννήθηκε στο Πακιστάν και έχει αποκτήσει δανική υπηκοότητα. Ο ZQ γεννήθηκε στον Λίβανο και διαθέτει δανική υπηκοότητα. Ο FZ γεννήθηκε στο Πακιστάν και διαθέτει δανική υπηκοότητα. Ο DL γεννήθηκε στη Συρία και είναι Δανός υπήκοος. Ο WS γεννήθηκε στη Συρία και είναι Δανός υπήκοος. Ο JL γεννήθηκε στη Συρία και ήταν ανιθαγενής παλαιστινιακής καταγωγής μέχρι να αποκτήσει δανική υπηκοότητα. Ο PB γεννήθηκε στη Συρία και ήταν ανιθαγενής παλαιστινιακής καταγωγής πριν αποκτήσει δανική υπηκοότητα. Ο VT γεννήθηκε στη Λιβύη και είναι Δανός υπήκοος. Ο YB γεννήθηκε στη Δανία και είναι Δανός υπήκοος. Ο TJ γεννήθηκε στη Δανία και είναι Δανός υπήκοος. Η RK γεννήθηκε στη Δανία και είναι Δανή υπήκοος. Οι γονείς της γεννήθηκαν στον Λίβανο και έχουν αποκτήσει δανική υπηκοότητα.
- 11 Στις 27 Μαΐου 2020, οι ενάγοντες άσκησαν αγωγή κατά του Υπουργείου Κοινωνικών Υποθέσεων, Στέγασης και Τρίτης Ηλικίας, υποστηρίζοντας ότι η έγκριση που παρέσχε το Υπουργείο στις 10 Σεπτεμβρίου 2019 στο αναπτυξιακό σχέδιο για το Mjølnerparken είναι άκυρη, μεταξύ άλλων λόγω του ότι το σχέδιο στηρίζεται στο άρθρο 61a, παράγραφος 4, του νόμου περί κοινωνικής στέγασης. Το Υπουργείο διατείνεται ότι η αγωγή πρέπει να απορριφθεί.
- 12 Τόσο οι υποθέσεις Schackenborgvænge όσο και η υπόθεση Mjølnerpark παραπέμφθηκαν στο Østre Landsret προκειμένου να εκδικαστούν σε πρώτο βαθμό, καθόσον θεωρήθηκε ότι οι εν λόγω υποθέσεις εγείρουν ζητήματα αρχών.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

Οι υποθέσεις Schackenborgvænge (υποθέσεις 1 έως 4)

- 13 Ο ενάγων, ήτοι ο οργανισμός κοινωνικής στέγασης SAB, υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι η καταγγελία των μισθώσεων των εναγομένων πραγματοποιήθηκε δυνάμει του almenlejeloven (νόμου για τη μίσθωση εργατικών κατοικιών) και ότι ο SAB ουδεμία επιρροή ασκεί στην περιοχή που χαρακτηρίστηκε ως «περιοχή σκληρού γκέτο» (νυν «περιοχή μετασηματισμού») την 1η Δεκεμβρίου 2018, καθώς και ότι υποχρεούται να συμμορφωθεί προς τις διατάξεις του νόμου περί κοινωνικής στέγασης, συμπεριλαμβανομένων των άρθρων 168a και 168b, σχετικά

με τη μείωση της αναλογίας της κοινωνικής στέγασης οικογενειών στις «περιοχές μετασχηματισμού» σε ποσοστό 40 % κατ' ανώτατο όριο.

- 14 Οι λύσεις των μισθώσεων δεν συνιστούν παράνομη δυσμενή διάκριση η οποία αντίκειται στο άρθρο 3 του νόμου περί ίσης μεταχειρίσεως για λόγους εθνοτικής καταγωγής. Ομοίως, δεν συντρέχει άμεση ή έμμεση διάκριση στηριζόμενη στην εθνοτική καταγωγή των μισθωτών. Ο SAB δεν επέλεξε με βάση τη φυλετική ή την εθνοτική καταγωγή τους 17 μισθωτές των οποίων λύθηκαν οι μισθώσεις. Τα κριτήρια για τις καταγγελίες των μισθώσεων αφορούν εν μέρει την εισοδηματική βάση των μισθωτών και εν μέρει το ζήτημα εάν οι μισθωτές ή μέλη του νοικοκυριού τους έχουν υποπέσει στην τέλεση αξιόποινης πράξεως κατά τους τελευταίους έξι μήνες.
- 15 Από το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας περί ίσης μεταχείρισης, συνάγεται ότι η οδηγία αυτή δεν καλύπτει τη διαφορετική μεταχείριση λόγω υπηκοότητας, αλλά μόνο αυτή λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής. Παράλληλα, γίνεται δεκτό ότι σε ορισμένες περιοχές, τα κράτη έχουν συμφέροντα και πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιδεικνύουν διακριτική μεταχείριση για λόγους υπηκοότητας. Ο όρος «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες» είναι ένας εθνικός όρος καθόσον ως «μη δυτικές χώρες» ορίζονται «όλες οι χώρες πλην των δυτικών χωρών» και, ως εκ τούτου, συμπεριλαμβάνει τουλάχιστον 155 χώρες. Στις μέρες μας, σχεδόν 940 000 000 άτομα ζουν στις δυτικές χώρες, ενώ στις μη δυτικές χώρες ζουν σχεδόν 7 060 000 000 άτομα. Κατά συνέπεια, ο πληθυσμός των μη δυτικών χωρών αποτελεί περίπου το 88,25 % του παγκόσμιου πληθυσμού.
- 16 Οι εναγόμενοι μισθωτές υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων, ότι ο SAB υποχρεούται μεν να συμμορφωθεί προς τις διατάξεις της δανικής νομοθεσίας όχι όμως στην περίπτωση που αυτές έρχονται σε αντίθεση προς διεθνείς υποχρεώσεις.
- 17 Η συγκεκριμένη υπόθεση αφορά άμεση διάκριση. Το άρθρο 61a του νόμου περί κοινωνικής στέγασης δεν συνάδει με την οδηγία περί ίσης μεταχειρίσεως.

Η υπόθεση Mjølnerparken

- 18 Οι ενάγοντες μισθωτές υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων, ότι ο όρος «φυλετική ή εθνοτική καταγωγή» στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας περί ίσης μεταχείρισης, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι καλύπτει το κριτήριο «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες» και ότι η διάταξη δεν επιτρέπει τη λύση των μισθώσεων ομάδας κατοίκων μιας οικιστικής περιοχής – τόσο δυτικών όσο και μη δυτικών– για τον λόγο ότι, μεταξύ άλλων, η αναλογία των «μεταναστών και των κατιόντων τους από μη δυτικές χώρες» υπερβαίνει το 50 %.
- 19 Ο όρος «πρόσωπα συγκεκριμένης φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής» στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας περί έμμεσης διάκρισης πρέπει επίσης να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το κριτήριο «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες» καλύπτεται από την εν λόγω διάταξη και ότι, ως εκ

τούτου, η συγκεκριμένη διάταξη δεν επιτρέπει επίσης τη λύση μισθώσεων κατοίκων λόγω, μεταξύ άλλων, του γεγονότος ότι η αναλογία «μεταναστών και κατιόντων τους από μη δυτικές χώρες» υπερβαίνει το 50 %. Το κριτήριο αυτό δεν αποτελεί μια «εκ πρώτης όψεως ουδέτερη κατάσταση» όπως προβλέπεται από το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο β'.

- 20 Ωστόσο, εάν –παρά τα προαναφερθέντα– γίνει δεκτή η άποψη ότι πρόκειται για μια «εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική», μπορεί να υποστηριχθεί ότι το εν λόγω κριτήριο συνδέεται ακριβώς με πρόσωπα «συγκεκριμένης» [στη γερμανική εκδοχή της οδηγίας χρησιμοποιείται η λέξη «bestemt», η οποία απουσιάζει από την αγγλική εκδοχή] φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής. Το σύνολο των κατοίκων που δεν έχουν δυτικό υπόβαθρο ανέρχεται σε ποσοστό που υπερβαίνει το 80 % των κατοίκων της οικιστικής περιοχής.
- 21 Ακόμη και στην περίπτωση που γίνει δεκτή η άποψη ότι από μόνο του το εν λόγω κριτήριο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι καλύπτει πρόσωπα [συγκεκριμένης] φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, όπως αναφέρεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο β', μπορεί να υποστηριχθεί ότι τα συγκεκριμένα στατιστικά πληροφοριακά στοιχεία καταδεικνύουν ότι οι μεγαλύτερες ομάδες κατοίκων που επηρεάζονται από το αναπτυξιακό σχέδιο για το Mjølnerparken έλκουν την καταγωγή τους από τον Λίβανο ή τη Σομαλία, κατάσταση η οποία θεωρείται ότι συνιστά συγκεκριμένη φυλετική ή εθνοτική ομάδα.
- 22 Υποστηρίζεται περαιτέρω ότι η χρήση του κριτηρίου δεν θεωρείται ότι επιδιώκει θεμιτό σκοπό. Σκοπός του κριτηρίου είναι η μείωση του αριθμού των κατοικιών κοινωνικής στέγασης οικογενειών προκειμένου ορισμένες περιοχές να καταστούν «θελκτικές/ελκυστικές οικιστικές περιοχές», μεταξύ άλλων, διασφαλίζοντας τη δημιουργία μίγματος ειδών κατοικιών και, συνεπώς, μεταβολής της σύνθεσης των κατοίκων. Ο σκοπός αυτός, συγκρινόμενος με τον υποκείμενο στόχο της «εξαλείψεως των γκέτο», τα οποία, σε μεγάλο βαθμό, ορίζονται ως περιοχές στις οποίες ποσοστό μεγαλύτερο του 50 % των κατοίκων δεν έχουν δυτικό υπόβαθρο, καταδεικνύει ότι ο πραγματικός στόχος της εγκρίσεως ενός αναπτυξιακού σχεδίου συνίσταται σαφώς στην απομάκρυνση των κατοίκων που δεν διαθέτουν δυτικό υπόβαθρο. Εξάλλου, η απώλεια της οικογενειακής στέγης έχει κριθεί από το Δικαστήριο ότι συνιστά ακραία παρέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα.
- 23 Ο εναγόμενος, ήτοι ο Υπουργός Κοινωνικών Υποθέσεων, Στέγασης και Τρίτης Ηλικίας, υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι ο όρος «εθνοτική καταγωγή» που περιλαμβάνεται στην οδηγία 2000/43 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν καταλαμβάνει την κατηγορία «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες».
- 24 Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι το άρθρο 168a του νόμου περί κοινωνικής στέγασης απαιτεί από τους οργανισμούς κοινωνικής στέγασης σε οικιστικές περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως «περιοχές μετασχηματισμού» (πρώην «περιοχές σκληρών γκέτο») την εκπόνηση αναπτυξιακού σχεδίου για τις οικιστικές αυτές περιοχές δεν συνιστά άμεση διάκριση κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος

- 2, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας. Τούτο ισχύει παρά το γεγονός ότι δυνάμει του άρθρου 61a, παράγραφος 2, του νόμου περί κοινωνικής στέγασης, αποτελεί ανεξάρτητη προϋπόθεση για τον χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως «περιοχής μετασχηματισμού», η απαίτηση ποσοστό μεγαλύτερο από το 50 % των κατοίκων της να αποτελείται από τους αποκαλούμενους «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες».
- 25 Η κατηγορία «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες» αναπτύχθηκε από την Danmarks Statistik για στατιστικούς σκοπούς και απαντά σε διάφορα σημεία της δανικής νομοθεσίας. Η εκτίμηση ως προς το εάν ένα πρόσωπο εμπίπτει στην εν λόγω κατηγορία στηρίζεται αποκλειστικά στον τόπο γεννήσεως του εν λόγω προσώπου και τον τόπο γεννήσεως και/ή την ιθαγένεια των γονέων του.
- 26 Το εξαιρετικά ευρύ φάσμα των προσώπων που καλύπτονται από την κατηγορία «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες» δεν έχει κοινά χαρακτηριστικά όσον αφορά την υπηκοότητα, τη γλώσσα, τις πολιτιστικές και παραδοσιακές καταβολές και υπόβαθρα ή τα κοινά ήθη και έθιμα, πεποιθήσεις, παραδόσεις και τα χαρακτηριστικά που οφείλονται σε ένα κοινό ή θεωρούμενο ως κοινό παρελθόν.
- 27 Κατά συνέπεια, δεν υφίσταται κανένας άμεσος και άρρηκτος δεσμός μεταξύ της κατηγορίας «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες» που προβλέπεται από το άρθρο 61a, παράγραφος 2, του νόμου περί κοινωνικής στέγασης –η οποία καταλαμβάνει περισσότερο από το ήμισυ του παγκόσμιου πληθυσμού– και του όρου «εθνοτική καταγωγή», όπως αυτός παρατίθεται στην οδηγία 2000/43.
- 28 Ομοίως, η διάταξη που περιέχεται στον νόμο περί κοινωνικής στέγασης δεν συνιστά έμμεση διάκριση κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2000/43.
- 29 Οι ενάγοντες παραπέμπουν απλώς σε στατιστικά στοιχεία τα οποία καταδεικνύουν ότι οι μεγαλύτερες ομάδες κατοίκων στο Mjølnerparken έλκουν την καταγωγή τους από τον Λίβανο και τη Σομαλία. Ομοίως, στο ίδιο πλαίσιο, οι ενάγοντες συγχέουν τον όρο «εθνοτική καταγωγή» με τον όρο «υπηκοότητα», ο οποίος ασφαλώς δεν καλύπτεται από την οδηγία 2000/43 (βλ. άρθρο 3, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας).
- 30 Τέλος, το άρθρο 61a, παράγραφος 2, του νόμου περί κοινωνικής στέγασης, εφαρμόζεται άνευ διακρίσεως σε όλα τα πρόσωπα που εμπίπτουν στην κατηγορία «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες» και, εν πάση περιπτώσει, οι διατάξεις του νόμου περί κοινωνικής στέγασης αποσκοπούν στη διασφάλιση της επιτυχημένης ενσωμάτωσης, η οποία συνιστά υπέρτερο λόγο γενικού συμφέροντος κατά το δίκαιο της Ένωσης. Εν κατακλείδι, οι σχετικοί κανόνες έχουν αναλογικό χαρακτήρα και είναι πρόσφοροι αλλά και αναγκαίοι για την προώθηση της ενσωμάτωσης.

- 31 Από κοινού παρεμβαίνοντες στην υπό κρίση υπόθεση είναι το Institut for Menneskerettigheder (Δανικό Ινστιτούτο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα) (υποθέσεις 1 έως 4 καθώς και υπόθεση 5) και οι Ειδικοί Εισηγητές των Ηνωμένων Εθνών (υπόθεση 5).
- 32 Το Institut for Menneskerettigheder υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι η έγκριση του αναπτυξιακού σχεδίου (Mjølnerparken) και οι λύσεις των μισθώσεων (Schackenborgvænge) συνιστούν άμεσες διακρίσεις λόγω εθνοτικής καταγωγής, καθόσον έχει δοθεί έμφαση στο κριτήριο «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες» και διότι το κριτήριο αυτό συνδέεται άμεσα και άρρηκτα με την εθνοτική καταγωγή. Ως εκ τούτου, η εθνικότητα διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην απόφαση επιβολής ενός μέτρου το οποίο έχει ως αποτέλεσμα να επιδεικνύεται λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση για λόγους που συνδέονται με την εθνοτική καταγωγή. Το κριτήριο «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες» συνδέεται άμεσα και άρρηκτα με την εθνοτική καταγωγή, απαντά σε διάφορα σημεία της αιτιολογικής έκθεσης του νόμου κ.λπ. με τον οποίο ο νομοθέτης επιδιώκει να αντιμετωπίσει προβλήματα μιας συγκεκριμένης πληθυσμιακής ομάδας με βάση την εθνοτική καταγωγή. Σκοπός του κριτηρίου είναι η στόχευση μιας συγκεκριμένης πληθυσμιακής ομάδας στη Δανία, η οποία, σύμφωνα με τις προπαρασκευαστικές εργασίες, διαφοροποιείται από την πλειοψηφία του δανικού πληθυσμού λόγω των προτύπων και των αξιών της οι οποίες συνδέονται με την καταγωγή των πολιτών, την εθνική, γενεαλογική και πολιτιστική σύνδεση και προέλευση. Η συγκεκριμένη διάκριση του πληθυσμού είναι διάκριση λόγω εθνοτικής καταγωγής.

Οι Ειδικοί Εισηγητές των Ηνωμένων Εθνών υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων, ότι οι «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες» δεν αποτελούν ουδέτερη κατηγορία προσώπων, αλλά ομάδα η οποία στηρίζεται στην καταγωγή, τη φυλή και την εθνοτική και εθνική καταγωγή καθώς και ότι ο χαρακτηρισμός αυτός συνεπάγεται άμεσες και έμμεσες διακρίσεις. Η χρήση της κατηγορίας «μη δυτική» για τον καθορισμό της αναπτυξιακής πολιτικής και την επιβολή της υποχρέωσης μετεγκατάστασης των μισθωτών από τις οικίες τους, η οποία δεν είναι ούτε αναγκαία ούτε δικαιολογημένη, συνιστά παραβίαση των νομίμων υποχρεώσεων που υπέχει η Δανία δυνάμει της ΔΣΕΦΔ και της ΔΣΟΚΠ. Ο διαχωρισμός μεταξύ «δυτικών» και «μη δυτικών» και η χρήση της τελευταίας κατηγορίας για την εξουσιοδότηση ανακαινίσεως κατοικιών και τη διάκριση μεταξύ «ευαίσθητων οικιστικών περιοχών», «γκέτο» και «σκληρών γκέτο», συνιστά απαγορευμένη άμεση διάκριση με βάση την καταγωγή και την εθνική ή εθνοτική προέλευση. Μολονότι το σύνολο των χωρών που απαρτίζουν τις «δυτικές» χώρες δεν διαπνέεται από κοινά γεωγραφικά χαρακτηριστικά, εντούτοις, αποτελείται κυρίως από ευρωπαϊκά αποικιακά κράτη στα οποία εγκαταστάθηκαν έποικοι όπου οι περισσότεροι κάτοικοι ή η πλειοψηφία του πληθυσμού είναι λευκοί. Αντιθέτως, οι χώρες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο των «μη δυτικών» είναι, κατά κύριο λόγο, χώρες που δεν κατοικούνται από λευκούς, συμπεριλαμβανομένων όλων των χωρών του κόσμου στους οποίους επικρατεί το μουσουλμανικό στοιχείο. Οι «ευαίσθητες οικιστικές περιοχές» με κοινωνικοοικονομικούς δείκτες παρόμοιους προς αυτούς των «γκέτο» –σε

αντίθεση με τις περιοχές στις οποίες ποσοστό μεγαλύτερο του 50 % των κατοίκων είναι «μη δυτικοί»— δεν υπόκεινται στις εκτεταμένες απαιτήσεις ανακαινίσεως εφόσον αποτελούν κοινότητες στις οποίες η πλειοψηφία των κατοίκων είναι «δυτικοί». Συνεπώς, πρόκειται για μια τελολογική διάκριση που στηρίζεται στον εθνικό χαρακτήρα των περιοχών. Το γεγονός ότι η κατηγορία «μη δυτικοί» περιλαμβάνει πρόσωπα διαφόρων εθνικών ή εθνοτικών καταγωγών δεν αποκλείει την πιθανότητα φυλετικής διακρίσεως. Εξάλλου, οι μισθωτές υπόκεινται σε φυλετική διάκριση μέσω της προσβολής του δικαιώματός τους στην κατοικία. Η απαγόρευση των διακρίσεων και η ίση μεταχείριση αποτελούν θεμελιώδεις αρχές του δικαιώματος σε κατάλληλη κατοικία όπως αυτό καθορίζεται στο άρθρο 11 της ΔΣΕΦΔ. Αναφορά γίνεται επίσης το άρθρο 2, παράγραφος 2, και το άρθρο 5, στοιχείο ε', σημείο iii, της ΔΣΟΚΠ. Το νόμιμο δικαίωμα των ενοικιαστών για την ασφάλεια του μισθίου και της τοποθεσίας και της καταλληλότητας της κατοικίας, οι οποίες συγκαταλέγονται μεταξύ των επτά βασικών συστατικών στοιχείων του δικαιώματος σε κατάλληλη στέγαση όπως αυτό διαμορφώθηκε από την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα στο γενικό σχόλιο αριθ. 4, τίθενται, στην υπό κρίση υπόθεση, υπό διακινδύνευση απλώς και μόνο διότι τα εν λόγω πρόσωπα είναι –ή διαμένουν κοντά σε– «μη δυτικούς» κατοίκους «περιοχών σκληρών γκέτο».

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αποφάσεως περί παραπομπής

- 33 Το Østre Landsret φρονεί ότι ούτε από το γράμμα του άρθρου 2 της οδηγίας ούτε από τη νομολογία του Δικαστηρίου μπορεί να συναχθεί εάν ο όρος «εθνοτική καταγωγή» στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', [της οδηγίας 2000/43] πρέπει να έχει την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υπό κρίση υποθέσεως –κατά τις οποίες, δυνάμει της δανικής νομοθεσίας περί κοινωνικής στέγασης, πρέπει να υπάρξει μείωση της κοινωνικής στέγασης οικογενειών στις «περιοχές μετασχηματισμού» και στις οποίες αποτελεί προϋπόθεση για τον χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως περιοχής μετασχηματισμού περισσότεροι από το 50 % των κατοίκων μιας οικιστικής περιοχής να είναι «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες»– περιλαμβάνει την κατηγορία των προσώπων που χαρακτηρίζονται ως «μετανάστες και κατιόντες τους από μη δυτικές χώρες».
- 34 Στην περίπτωση που θεωρηθεί ότι πρέπει να έχει την έννοια αυτή, το Østre Landsret δεν είναι επίσης βέβαιο εάν το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', [της οδηγίας 2000/43] πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η περιγραφόμενη στην υπό κρίση υπόθεση κατάσταση συνιστά άμεση ή έμμεση διάκριση.
- 35 Δεδομένου ότι η αποσαφήνιση των εν λόγω ζητημάτων έχει καθοριστική σημασία για την έκβαση της υποθέσεως της κύριας δίκης, το Østre Landsret φρονεί ότι είναι αναγκαίο να υποβληθούν στο Δικαστήριο τα ως άνω προδικαστικά ερωτήματα.